

P O L G Á R T Á R S.

Társadalmi, ipar, kereskedelmi, tanügyi s közgazdasági lap.

Előfizetési díj: egy évre 6 frt., félévre 3 frt., negyedévre 1 frt. 50 kr.
Az előfizetési díjak Kutas Imre könyvnyomdájába intézendők.

Megjelen minden vasárnap.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: kismesteru. 1385. sz.

Hirdetések: a legutányosabb árszámítás mellett a kiadóhivatalban vétetnek fel.
Bélyegdíj minden közlésnél: 30 kr. — Nyílt tér petit sora 20 kr.

A „Polgártárs” megindítása óta legfőbb feladatunk volt, hogy e körül minél több szellemi erőt tömörítsünk.

Örömmel tudatom azért, hogy újabb lapom főmunkatársául **Vadon Sándor** (köz- és váltóügyvéd) barátomat volt szerencsém megnyerni.

Szatmári Károly,
szerkesztő.

Közszellem.

Minél sebesebben halad az idő, s minél több követelménnyel áll elő életünk terén a kor: annál inkább érezhető a társadalmi közszellem hiánya.

Pedig e nélkül magasztos és dicső tettek nem jöhetnek létre. A legfenségebb eszmék halva születnek, mert hiányzik a kiviteli erő, mely a közszellem fejlődésében talán a kipusztíthatatlan gyökere.

Távol vagyunk attól, mintha mi a társadalom különböző rétegeit egyszerre egy kalap alá venni eredményeinek megkísérelhetők tartanók, hogy így mindnyájan egy són, egy kenyéren beszélhetnők meg a közügyek terén felmerülő terveket s eseményeket. Mert hiszen ez csak egyetlen társadalmi műveltség mellett volna lehető.

Ettől pedig igen távol vagyunk.

De azért nem tartozik a lehetetlenségek közé, hogy a jelen viszonyok s műveltségi állapotok mellett is kifejlődjék a közszellem.

Csak az apróbb érdekeket kell félre tenni a nagyobb, általánosabb eszmék s érdekek elől.

Ime a jelen pillanat történelme fényes bizonyíték állításunk igazolására. A török iránti rokonszenv annyira általánossá vált széles e hazában, hogy készek vagyunk hazaárulónak bélyegezni azt, a ki ellenkezőleg érez. A testvéri érzület közszelleme hatotta át a nemzetet e nagy kérdésben, félre vetve minden mellékes érdeket.

Miért nem tudunk így együtt érzni, együtt gondolkozni hazai ügyeinkben, megyei, vagy városi dolgainkban?

Látnuk, hogy még egy népgyűlés sem tud egyértelműleg megtartani egy város közönsége sem. Pedig mindenki át volt hatva a tárgy fontosságától, az eszme nagyságától. S még hozzá, mindenki érezte annak szükségét.

Nem akarunk senkit kárhóztatni. De azt határozottan kimondjuk, hogy a közszellem nyilvánulásának elébe vetett akadályok mindig a társadalmi kiskorúság bizonyítványai.

Kölcsey sirja felett. *

Ilyés Bálintól.

Borulj le lelke szentelt fájdalomban,
Mint cypruság — e sirhalom felett,
S csókold meg égő áhitattal ottan,
Csókold meg a legkisebb porszemet!...

... Homér s Demoszthen, egy alakba forrva
Aluszsza itt az éjék éjelét;
Ki most beszélve, és majdan dalolva
Egy szük jelenben, ezredekek élt!...

Ott látod őt, a szellemharc vezérét,
Ha mult időbe visz tekinteted;
Mint pellikán itatva drága vérést:
A meg nem értett égi szellemet!...

S ha mult időknek gondját elfelejtve,
Érinti lelked a sötét jelen,
Mint hulló lomb, mit sors haragja vert le:
Előtted ismét, ismét megjelen!...

* Olvastattam Csekében 1862. május 18-án. A feledhetlen Kölcsey születésnapjának évfordulója most e hó 8-án levén, alkalmilag a költő szíveségéből érdekesnek véljük e még sehol meg nem jelent szép s érdekteljes költeményt az ünnepelt emlékü férfin iránti tisztelőtünk s kegyeletünk jeleül közölni. Szerk.

A közszellem szükségessége a köz-tudatban él s nem alszik az el, ha erőszak-kal el nem fojtják. Közszelleme által él a nemzet.

Hazája, nemzete ellensége tehát, a ki a közszellem fejlesztésére nem törekszik. **Cimbora.**

— **A törvényhatósági tisztújítások** ez év végén megtartatnak. Fontos e tárgy, s méltó arra, hogy a polgárok érett megfontolás alá vegyék. Hat évre választják tisztviselőiket.

— **Aug. 2-ika Debrecenben** az idén is kegyeletesen megülett. Régi honvédek egyruhában az ősi zászló alatt vonultak ki. A siroknál Kovács Gusztáv tartott hatalmas alkalmi szónoklatot. Kaskovics Iván szép imát mondott a muszka két legnagyobb ellenségeért: „A magyarért, s a törökért. Jeney Miklós Zalártól érzéssel s tüzzel szavalta el: „A lengyel és honvéd” című költeményt. Közben a közönség énekelt. Lelkesen éljenztek Kossuth Lajost. Az emlékszóbornál Kovács Gusztáv és Jeney Miklós szavaltak. A közönség igen szép számmal volt jelen.

A szabadsághősök sirja.

(Helyi érdek.)

Debrecen, aug. 3.

E város nem szokott soha hátramaradni ott, a hol a hazafias kegyelet lerovása áldozatot kíván. És a debreceni honvédsírok most is elhagyott állapotban hevernek. Alig van azokon emberkéz nyoma.

Néhány év előtt pedig megtétt az indítvány Kaskovics Iván volt honvédezés részéről, hogy oda emléket kell állítani. Drága kő nem szándékolatott oda tétetni, de igenis célul tűzött ki, hogy annak felállításában mindenki részt vegyen.

Könnyen is eszközölhető volna ez, az indítvány szerint. Mert mindnyájan szívesen vinnék oda egy-két szekérföldet a szabadsághősök sirja fölé s az így épített dombra feltehetnők az egyszerű követ, mely legalább jelezne, hogy ez a hely a „névtelen félistenek” temetkezési helye. Emljünk tehát oda emléket!

Az indítványt tevő álljon az ügy élére. S az eszme — azt hiszszük — rövid időn valószínű fog.

De ha örökké halogatjuk, akkor az egész csak füstbe ment terv marad.

Figyelmeztetésünk a hazafiai kegyelet kifejtésére. Bár talán az oly fogékony keblekre, hogy a mi eddig eszme volt, az — testté válják. * **Régi honvéd.**

— **A lötenyészési jutalomdíj** kiosztása egy hét múlva, jövő vasárnap tartatik meg Debrecenben.

* Mi úgy tudjuk, hogy e tárgyban már a városi tanács is határozott, Csáky Gergely tanácsnok küldött ki az ügy rendbehozatalára. Tehát ő tehetne itt leg-többet. Szerk.

S ott látod őt, a zajgó tengerárban
Vezetve a hon mentő csolnakát,
S hallod, midőn a küzdelem zajában
Szent „Hymnusával” istenhez kiált!

... Ah, küzdelemben mennyi év lefolyt már!
S a harcok hányan vértettek el!
S a küzdelemre újra küzdelem vár...
A szenvedés csak rajtuk vesztegel!...

Mikor, mikor lesz, hogy multat s jövődöt
Megbűnhődött immár ez árva nép?
S mit álomképkül kinja éjelen szótt?
A honszabadság templomába lép?

Te láttad e kort, oh dicsők dicsője!
Hisz ott is élt munkában szellemed;
— Profétaként küldvén az ég előre,
Készíteni egy jobb korhoz nemzetet!...

... Ah vissza, visszazeng felénk az eszme,
A honnak szentelt csarnok boltiról,
— Mit istenajkról elfigyelve, lesve:
Lángszellemed, mint szikrát, szerteszört!...

És visszazeng lantod varázs zenéje:
Magasra szárnyaló szent éneked,

recenben. Közöltük már az erre nézve kiadott „hivatalos” hirdetést. Most csak az ügyet óhajtuk feleleveníteni. Gazdánk kiváló érdeklődését várjuk itt. Az állam segíti kíván a lötenyésztes emelésén, azért rendeztetni országsszerte e díjkiosztásokat. Koronázza a legszebb siker, az ügybuzgalmu férfiak fáradságtalan működését!

Levelek egy falusi lányhoz.

— *Asszonyok is olvashatják.* —

VI. Kedves hugom! Megdöbentő az a hiány, mit a tisztességes tudományokból képzettséged körében észlelek.

Dicsékszel azzal, hogy magyar lány vagy. És nemzetet nem méltatod annyira, hogy polgári és irodalmi történelmét — habár felületesen is — megtanuld.

Igy „magyar hölgynek születni,” — nagyon közönséges gondolat!

Tudom, hogy szoktál te is olykor valamit olvasni. A „Csizó” és „Almoskönyv” ott van mindig asztalfőködben. No meg a „Virágnyelv” sem hiányzik. Mert ha üres éjü udvarlód körülvesznek, e könyv öszszéböngészett szellemdusságával néha sikerül elpalástolni — szellemtelenségedet.

Ezek a te álszent könyveid. Csoda-e aztán, ha te is — olyan vagy?

Megfordul aztán olykor művelt ifju is nálatok. Ez visz regényt. Sokszor célzással. Az, ha kedélyingerlő: tetszik. Ha nem az: unalmas. Ellököd a sutba.

A komolyabb s értékesebb munka előtted — kiállhatatlan.

Itélet: te is olyan vagy, mint — izlésed.

Ugyan csak tedd szivedre kezdet. Szállj önmagadba. Hány magyar szerző művét ismered? — Tatár Péter, és?

Elszámlálad. Nem mehetsz tovább. Születlenül ajkadon hordod, és még sem tudod, ki írta a dalt, a mit egy-egy házassulandó fiatal ember láttára szoktál elzengedezni már 6—7 év óta:

„A virágnak megtitani nem lehet...”

Van is aztán a babonának kelete. Szellemszegénységi bizonyítvány kiállításában nem maradtál hátra.

Olvasmányaid hatása — meglátszik.

S utójjára is kénytelen vagy meggyőződni a felől, hogy van „babona.” Téged is megbabonáztak. Azért nem akad eladói éved alatt egyetlen szál ifju, a ki elszánná magát „holtomiglan, holtodiglan.”

Művelt hölgynek születni: szép és nagy gondolat!

Dr. Tolle.

S mi égő vágygal röpkedünk feléje,
Hogy tőle nyerjünk újabb életet!

Velünk, velünk jössz a jövőbe is te!...
Tied küzdelmünk, s küzdelmed miénk;
S ha majd az eszme meg lesz testesítve:
Együtt nyertük, mit harcdijul nyerünk!...

... Csak zengjed, zengjed szellemajkiddal
Rab nemzetednek lelke „Hymnusát!...“
S zászló gyanánt zengvén fölöttünk a dal,
— Kiküzdü népünk az izzó tusát!...

Borulj le lelke szentelt fájdalomban,
Mint cypruság — a sirhalom felett;
— S csókold meg égő áhitattal ottan,
Csókold meg a legkisebb porszemet!...

Feketehegy.

— Fűrdő tárcalével. —

Hol is kezdjem?
Ejhl miért a töprengés?! jobb ha egy szempillantás alatt elviszem olvasóimat a képzelt sebes szárnyain oda, hova én más fél-napi uti fáradalom után juthattam, t. i. a Kárpátok aljára a feketehegyi fűrdőbe.

Debrecen, aug. 1.

Megcáfolatlan, hogy minden, a mihez a gyermek hozzá szokik, az örökké tulajdonságává válik. Ha tehát iskolánkban, nemcsak arra szoktatjuk növendékeinket, hogy kell szépen írni, olvasni, jól számolni megtanulni, hanem arra is megtanítjuk, hogyan kell aféltregett, nélkülözhető krajcárokból forintokat s idővel azokból a takarékoskosságot vágyont is szerezni: sokakat a társadalomnak meg fogunk menteni. A takarékoskosságra szoktatás pedig az iskolai takarékpénztár által könnyen kivihető.

Gondatlanságból, könnyelműségből a szülék részéről pénz jut az iskolai gyermek kezéhez. E pénz sok gondot okoz a tanítónak, mert e pénz rejti magában, sok oly bűnök csiráját, mely ellen az iskola oly sok fáradsággal és gyakran kevés eredménnyel küzd.

A szülék (keresztapák, anyák s ezek jó barátjai) által ajándékozott pénz folytán a gyermek nyalánk, kicsiben pazarló lesz, nyálánksága, pazarlósága nő éveivel, majd más tárgyakra terjed s végre oly fokra hág, a melyen már a szülék, jóbarátok szerény ajándéka kevés lesz, ilyenkor aztán oly vétkes hajlamok tűnnek fel, melyek a növendék jellemét — ha elég jókor fel nem fedeztettek és nem orvosoltattak — teljesen megromítják s így őt a társadalomra káros egyénné alkották. Hány eset történt, hogy jó módú szülék gyermekei miután mázszab- vagy ajándékba kapott pénzeik vágyaik kielégítésére kevés volt, álúriügek alatt csaltak ki pénzt szüleiktől, s azután már nem állapodtak meg a bűn ösvényén, hanem lopásra vetemedtek. Az iskola az ily baj ellen minden hatalmában levő eszközeivel küzdjön s oda működék, hogy a gyermekek már az iskola falai között a takarékoskosságra szokjanak.

E cél az iskolai takarékpénztár által kevés fáradsággal elelhető érn.

Az iskolai takarékpénztár haszna, alkalmazhatósága világos s én részéről azon óhajomat fejezem ki: tegyük magunkévá az iskolai takarékpénztár eszméjét s hozzuk be iskolánkba az iskolai takarékpénztárt. Hiszen bölcsen mondja az állam-tudós Laurent: „a tanító hatalmas a községben, mindenható az iskolában, szava ez ügyben el nem hallgatható — tanácsai nem maradhatnak figyelembe vétel nélkül.”

Herceg János, s. k.
nép-tanító.

Egyház. Iskola.

A tisztántuli ref. egyházkerület Debrecenben tartott legutóbbi gyűlésén hang emelkedett a tanári nyugdíjkerés tárgyalásának mintegy záradékául, mely bár nem teljesen kimerítő, és sok tételében a vidéki féltett érdekek által áthatott volt: mindazáltal az, ugy a nyilvánosság terén, mint vidéki körökben gyakran levén hallható, szükségessé vált, az ezen hangot keltő eszmét, sajtó útján is lehetőleg tisztázn.

Nyílt titok, hogy a vidéken igen sokan vannak főleg a lelkesek közt olyanok, kik aggodva, magok s az övéik sorsa — és kisebb egyházak jövője miatt, fájó érzettel nézik, ha az egyházkerületi kormányzat által, legcsekélyebb oly kiadás is tétetik, mit kötelességszerűen fizetni nem kellett. Pedig, ha az egyházkerületi jegyzőkönyveket bárki figyelemmel átnézi, meg fog győződni, hogy alig van

Bizonyára sokan élvezték már önközött Feketehegynek balzsamos levegőjét s üdítő forrásait s nem fogok új dolgokat beszélni, miután azonban nem mindenki ismeri ez áldásos gyógyfűrdőt: bátor leszek néhány vonással bemutatni azt a csodahelyet, hol a szomjuhozó csak is vízzel olthatja el szomjuságát, mert onnan a szesz italok minden neme örökre száműzve van, lévén leírásom tárgya vizgyógyintézet.

Feketehegy Igló közelében fekszik szeliden emelkedő hegyektől körveve. A merre itt a szem lát, mindenütt fenyes borítja a tájat, épen azért oly kincsrel dicsekedhetik a feketehegyi fűrdő, mely a szenvedőknek egyik legáldásosabb gyógyszere és ez a kincs: a tiszta, fertőzetlen, üde levegő.

De van még egy másik kincse is ennek a fűrdőnek: a víz.

A hegy, mely a fűrdő háta megett emelkedik; oly gazdag forrásokban, hogy csaknem minden lépten-nyomon csörgedezik egy-egy kis patak, hol elbujva a kellemesen zöldelő virágok közt, hol előbukkanva a hegyek lejtős oldalán.

Maga a fűrdőhelyiség ugyan nem tünteti fel az emberi kéz remek művét, hanem azért elég kényelmet találhat benne a vendég, főképen ha igényeit csilapítja azon bölcs előrelátással, hogy ez a Feketehegy nem luxus-fűrdő, hanem szerény gyógyintézet.

gyűlés, melyen különböző cím alatt, több nemű fizetéspótlék, díjazás vagy jutalmazás nem indítványoztaték, kéretnek, vagy adaték. Ellenben a vidéken, bármily híven munkálkodók, nem hogy fizetésjavításra nem számíthatnak, sőt kötelezett fizetések is, vagy éppen nem, vagy hiányosan szolgáltatnak ki. De eltekintve ettől, magok az egyházak is nem kevés számmal vannak oly szegény sorsban, hogy létük valóságos teng-élet, s az egyházkerület támogatását e mostoha korszakban inkább igényelnék, minden szerződészerűleg nem kötelezett díjazás vagy jutalmazásnál. Mert hiában a fénylő ércetözet is, az épület nem leendő tartós, ha falazata minden rázkódásra inog, és alapjait nem szilárd.

De kérhető valaki, mi köze ez elmondottaknak a tanári nyugdíjazás kérdéséhez? Az, és nem kevesebb, hogy a fent jelzett tanári nyugdíjazás alkalmával emelkedett hang is, bár későn — de mint kivethetők — azért történt, mert a nyugdíjösszeg, az ajánlt és kötelezett mennyiségnél fentebb állapított meg.

Igaz ugyan, hogy a tanári gyám és nyugdíjazást fizeti ezen megszavazott kiadási többletet, de nyit titok, hogy ez év őszén, egy tanárnak leendő nyugdíjazása ismét elkerülhetlen.

De meg, van olyan, köteleességét mindenben hűn teljesített tanár is, ki ha nyugalmaztatását eddig nem kérte, csak is tul szerénységből tette azt; végre van olyan is, kinek az egyházkerület által kellett volna régen nyugalmába tétetni.

Ugyde ne feledjük, mit a tanárkar igen helyesen és ismételt hangszólított, hogy gyám- és nyugdíjintézetek még új, és így a kezdet nehézségeivel küzd — és főleg, hogy az, számtani műveleten alapul, hogy a kiadási rovat kis mérvű megnyitása is, csak az 1878-ik évben vétett fel számításba. Ha már most még csödetesekben is, alapszabály megátadva — és e megtámadás, történhető hallozás által is fokozva lesz: mi következtetik el más, az intézet fizetésektől történő? És ha ez, — mitől isten óvjon! — bekövetkeznék, azzal együtt következett be az, mire ezen cikk jóakarattal figyelemmel akar, t. i. az egyházkerület — mely a tanárkari vélemény ellenére, a kötelezett összegzen felüli nyugdíjösszeg fizetésének megszavazásával az új intézet alapját első támadta meg, — elvitázhatatlanul leendő erkölcs leg kötelezett előállni, és a nem önvétők, vagy hibájuk miatt hanem törvény és érdem szerint nyug- és gyámdíjat szükségelők jogigényeit.

Ha tehát nekünk, magyarországi protestánsoknak köztudomású anyagi szegénységünk nem hogy a nagyuri kegydíjost, sőt még a méltányosságból eredő segély adását sem enged meg: legyenek az ügyek intézői, az igazságszeretben gazdagok és a netalán nélkülözhető fiúlelkűek oda fordítsák, hol oly sok vérző sebünk közül azzal a legveszélyesebb gyógyítható! A felsőbbek jövő szeretetadó-mány az alatt levőknél dusan elvetett mag, mely bizalmat, tiszteletet és a vett jótétemény viszonzására, vagyis alakozásra készséget szül, melyre pedig — mint egyházunk fent-tartóijára — nagy szükségünk van.

A szépnem szépsége.

— Művészetkedvelők. —

Debrecen, aug. 4.

Legszébb zene az emberi hang. A műértők által e rég elismert igazság ma már a hölgyvilág diszes körében mind nagyobb hódítást tesz.

Ott vannak a kisasszonyok közül Csapó Etelka, Márton Etelka, Jassik Jolánta, Szűcs Vilna és Vecsey Irma kisasszonyok, a kik az énekművészet terén azon fokra emelkedtek, a melyen méltán számíthatnak a dicsőségteljes elismerés babérijára. Avagy említsük-e a Szabó-család nőtagjait, a kiknek bájos éne-

Mikor én ide kerültem, csaknem minden szoba el volt foglalva, sőt pár nap múlva már annyira megszorították a sűrű látogatók az intézet tulajdonosát Lomnici Vilmost, hogy kénytelen volt a fürdő társalgótermét is lakszobává rögtönözni.

A kik fürdőkre járnak, igen jól tudják, mily könnyen megy az ilyen helyeken az ismerkedés. E tekintetben Feketehegy sem kivétel. A vendégek itt is ép oly hamar felmelegsenek egymás iránt, hiába öntözik őket hideg vízzel naponta háromszor.

Igen, háromszor. Reggel 5 órakor kezdődik a kúra; ekkor hozza a fürdőszolga a hideg vizet lepedőt. Brrrr! még most is fádom belé!

Mert kérem alásan! van-e borzasztóbb érzés, mint valamely kellemes álomból felzavartatva, a hajnali édes nyughelyről kiugratva s irgalmatlanul beborítottatva azzal a hat fokú hideg vízbe mártott durva lepedővel?

No de a jó remény fejében csak eltűri az ember, s apródonként hozzá is szokik, ha annak a fürdőszolganak nem volna oly kemény a marka; mert hát annyira mübe veszik itt az ártatlan pátienseket azok a burgonyán bizott jámbor tót fiúk, mintha csak a cserző vargák mesterségében akarnák magukat képezni.

Mikor aztán már mind a pátiens, mind a szolga kölcsönösen belemelegedtek a nagy munkába, következik az ülőfürdő, mely tíz percig

kében már oly sokszor volt szerencsénk gyönyörteljes műélvet találni?

Iffabb urhölgyeink koszorujából legyen elég Graf Lúé Györfly Róza, Kubicsékné-Tóth Mari, Steinacker Sándorné, Zivuskáné-Gáspár Róza urnők művészetére utalni. Vagy a kit először kellett volna említenünk, melyik város dícsékedhetik társadalmi köreiből oly nővel, mint Márk Endréné Baecsó Luíz urhölgy, a ki e téren oly méltán érdemelte ki a művész-nevet.

Nem mulaszthatjuk el azon tényezőket, a melyek kiváló befolyással voltak a zeneművészet terjedésére, hálás elismeréssel felemlíteni.

Zongoratanárok: Emmert Antal, Sz. Nagy Károly, Hitessey Lajos zenei tanárok; továbbá Fodor József, Balla Károly, Steinacker Sándor, Zengei Miklós, Wind Mór, Hoffmann Szaniszló, Smidt S. Travniesek kath. kántor.

Énektanárok: Sz. Nagy Károly, Kerégyártó Sándor, Hitessey Lajos, Ridelnyé.

Hegedűtanárok: Hitessey, Medgyesi Nándor, Smidt S.

A legjobb akarattal szedők össze a jövő művelődés-történelem számára ez adatokat, a minőket e hazában — úgy hiszszük — a fővároson kívül egy város sem bír felmutatni.

Debrecenben a szépnemnek is van szépsége.

Álmos.

— Aug. 2-kán. A debreceni honvédelemk

körül nagy sokaság gyűlt össze. Sok nő is végül a társaságba. Egy „uri hölgy“ sokáig nézi az országlát ábrázoló szobrot, s elmékedésből feleszmélve, oda sug szomszédjának: — Bizony nekem úgy tetszik, hogy ez az oroszán nagyon — megsoványodott.

Az alvidekről.

— A „Polgártárs“ szerkesztőjének. —

Fehértemplom, jul. 30.

Ottthon talán már azt is vélik, hogy a közelség miatt az ágyúszó is ide hallik. Korántsem, bár gyakran láthatunk egy-egy menekülő családot, de ezek is meglehetősen messziről utaztak ide. Másként itt csendesség van. Egyes jelenségekből azonban hamar észre lehet venni, hogy nem a haza szívében vagy közelében vagyunk. Nem is csoda, hiszen itt mindenféle hazai nemzetiségből több van talán, mint magyar. Erdekés látni, mily mohósággal várják a lapokat s olvasgatják. Van többi közt egy szerb kormáros, igen öreg ravasz, magyar urak járnak hozzá ebédre, (mert itt magyar hely nincs, a hova járni lehetne, a társas kör az, hol több magyar szó hallható, mint másutt) s midőn az újságból olvassa, hogy az oroszok győztek, diadalmas pófával nyújtja át a lapot olvasás végett, de bezeg hallgat, midőn a törökök győzedelmével van tele a harcoló tudósító hasáb. Ekkor meg a vendégek nem hagyják neki nyugtot s mivel magyarul csak káromkodni tud, németül kiabálják neki: issza a muszka a Duna vizét. — Nincs ám hiány magyar érzelmi emberben sem, bár gyér ezeknek száma. Van, ki a Katzenjammert sem akarja németül mondani s lefordítja „macskabu“-ra. Jó honfiai érzelmeik különösen a törvénytől alkalmazott fiatal tisztviselők, nagybőrra sváb fiúk Versecről, csakhogy ezek néha túlságba is mennek, a menyinyben poharazás közben meg egy helyen sem szeretnek lenni a más érzelmeikkel, s gyakran keményen is kikélik ezek ellen s alig képes őket egy-egy hidegebb vérmérsékletű magyar csitítani. Hogy egy példát hozzak föl, nem rég a régi lövőhelyen, hol nyári mulatságok szoktak lenni, mint elbeszéltem hallam, különböző érzelmi emberek a vihar elől egy fedél alá szorultak, nem lehetván távozni, egy ugyanazon helyen vol-

tart. Ekkor ismét megjelent az a vasmarkos legény s folytatja megszokott gyöngédtelességeit. Végre megmenekülünk, s hogy a nagy munka után megpihenhessünk, felmászunk az ugynevezett „Prisnitz-forráshoz“, mely a hegy tetejéről csörgedez alá, s oly nagy utja van odáig, hogy mire a reggelhez visszakerül az ember: beletelik harmaddél óra.

Hej! de milyen jól esik ám ilyenkor a pompás hideg tej, meg az a felséges juhturó és a kitiünő víz, mellé az a fekete kura kenyér!

Reggeli után elszéled a társaság, de tíz órakor a csengő hangjára ismét csoportosul. A második kura kezdődik.

A pátiensek előre dideregnek, van is okuk reá, kivált annak, ki az egész fürdőt használja, mert az a hat fokú tiszta forrásvíz annyira hideg, hogy a beledelő első pillanatban nem tudja, hogy vajon forró vízbe, vagy vitriós kádba esett-e; avagy százezer istennyila ütötte-e nyakot?

A kinzások különböző neme ekképen megtévtvén: újra a hegmászás következik s tart délig.

Ti, kiknek gyomrát s étvágyát megrontotta a szakács elkényeztető művésze, jertek ide s irigyljétek azokat a falánk betegeket, a kik mellözve minden inyenckedést s etiquette-szabályt, csupán arra törekszenek, hogy kiengeszteljék gyomrukat.

tak kénytelenek lenni, a mondott ifjak a rossz érzelmeikkel, s széles jó kedvükben jó magyar nótákat húztak a cigánynyal, p. „Kossuth Lajos azt izente“. A magyarfalók ezt nem türvén, játszották a „Wacht am Rhein“-ot, e dallal szoktak tüntetni a magyarok ellen, (a nótája különben igen szép) s ebből csetepaté keletkezett, melyből meg lehetett tudni, mennyire szemtel szur sok szerbnek a magyar hazafiság?

Sokan, mint más alkalommal tapasztaltam, békésen viselik magukat, csak azzal nem tudnak megbarátkozni, hogy miként adhatnak nekik, a kik magyarul nem tudnak, a törvénytől magyar szövegű határozatot. Azt mondják: nekünk még adhatnának német szöveget, majd ha gyermekeink felnének, akkor nem bánjuk, irjanak magyarul, s gyermekeink megmagyarozzák nekünk; de most ügyvédhöz kell fordulunk, a meg pénzbe kerül. Megjegyzendő, hogy a szerb és román értelmiség a német nyelvet beszéli, sok esetben még a földmivelő is. Persze, ama vélekedésükre könnyű volt válaszolni, csak utalni kellett egy némely előbbi kormány-formára, melynek idején a magyar embernek németül szolgáltatták ki a végzéseket.

Jó hatású volt nem régen reánk magyarokra, hogy egy hírezt tiszt (telegráfós), székely léte sváb leányt vett feleségül, pedig alig értett németül, beszélni meg éppen nem tudott. No de a szív érzelmek sokszor nem szorul élő szóra. Most boldogul élnek. Bár sokan követnék a lófi székelynek példáját. A kormány igen okosan járna el az esetben is, ha ide leginkább nőtelen tisztviselőket alkalmazna. Ha itt a magyarok házasodnának, nagyon hathatósan mozdítanák elő a magyarság ügyét, s azt veszem észre, hogy sok öreg s ováb szivesen odá adná leányát egy-egy derék magyar ifjuhoz nőül. Itt sok a férjhez menendő vagy — Mokány Berci szerint mondva — repülő leány. Azért is van becsebn a fiatal ember. Bizony mindnyájunkra szüntelen tukmálnak most egy szerb, majd sváb leányt. — De azért, jó az isten, nem visz a kísértetbe.

— Lapszemle a háborúról. Mindenfelé csinálják a háborút, utcán, kormcsában s papíron egyiránt. A hírlapok különösen nagyra vannak „érdekés, érdekesebb s legérdekesebb hírekkel.“

Egyik azt mondja, hogy csak akkor menjünk háboruba, ha — muszáj. De kössük fel a haragot, hogy — megyünk.

Másik rész azt sürgeti, hogy azonnal szaladjunk. Ne várjuk azt se, hogy arassanak egy kis — utravalót.

Gyönyörű buzgalom mindkettő. De még olyan lapszerkesztő nem akadt, a ki háborút csinált volna, ha — hadkötelezett.

Teendők.

A gazdasági körül.

Hogy gazdálkodásunk a közel mult években oly szerencsétlen volt, hogy nemcsak hasznot nem hozott, de a meglevő tőkét emészette, de a kényszerít bennünket, hogy igyekezzünk gazdálkodásunkat oly módon tökéletesíteni, hogy azon esetben is, ha a termék vagy egy vagy más okból nem sikerülne, nyugton szemébe nézhessünk a jövőnek s ne legyünk kénytelenek vagyonunkat kölcsönökkel terhelni. Ezt pedig elérhetjük az által, ha szakítva a már megszokottá vált rendszerrel, nem üzünk többé egyoldalú gazdálkodást, azaz nem szorítokunk tisztán magtermelésre.

Igaz ugyan, hogy aránylag ez a legkevésbé bajjal jár, és a gazda, a ki egyszer bevette a földjét, azon megnyugvással, hogy már ő kötelességét megtette s a többi a jó Isten dolga — várja az aratást — mely azonban ha esetleg nem sikerül, minden jóvedelmétől meg van fosztva egy egész hosszú évre. Pedig gyakran megtörténik, hogy az ég csatornái zárva maradnak, — nem hull kövérítő eső alá a szomjazó földre, a vetemények kiszáradnak s vagy igen csekély, vagy éppen semmi magot nem hoznak. Ekkor esik kétségbe a gazda, a ki minden reményét az aratásba vetette, mert „előáll a szükség, az ezerfejú szörnyeteg s nagy mérvű zavarában

Ebéd után kiki saját kedvtelésében keresi öromét; haj de az idő oly gyorsan elrepül, már négy óra, s az az átkozott csengő ismét megszólalt!

— Kurára! hangzik a kétségbeesett szózat és siet mindenki a kintző kamarákba. Egyik pókrócba buvik, másik zuhanyt vesz, harmadik izzasztó szekrénybe zárhatja magát, negyedik félfürdőbe ül; szóval a sétányok elcsendesülnek, de a fürdőszobák hangosabbakká válnak. Ez didereg, az vacog, ez sziszeg, az kiabál és káromkodik, mintha csak a spanyol inquisitio kora kélt volna ki a feledés sírjából!

Ah! de már vége a tortúrának, a betegek immár lábra keltek s mennek Wagendrüsselbe pisztrángot enni.

Ime így telt ott az idő napról napra. Hanem azért volt részünk még élvezetekben is; ugyanis volt egy népszerűtársaság Rozsnyóról Palóc Kálmán vezetésével; jól húzták a fiúk, legalább azok, a kik a táncnak hívei s napoként bemutatják bökölöket Terpsychorának, igen dicsérték nyirettyűjüket.

Egy tűzijáték is volt rendezve, hanem evel a mulatsággal pörüljárt a fürdőközönség, legalább ötször nekikészültek a pyrotechnikusok, hogy felbocsátják a röpöntőket, hanem az idő kellemetlensége tiltakozott a bugyigyekezet ellen s végre is az élvezni vágyó betegek áldozat-készségéből begyűlt költség, nem füstbe, hanem vízbe ment. Megázott a batteria, csak néhány

nem tudja, mitévő legyen. Ilyenkor történik aztán meg leggyakrabban, hogy lelketlen üzörszörök körme közé kerül.

Nem segít a bajon, ha fölshajtunk, hogy az isten nem adott termést, hanem azon kell gondolkozunk, hogyan függetlenítsük magunkat az időjárás szeszélyeitől annyira hogy esetleg a rossz termés egy maga ne okozzon kipótolhatatlan veszteségeket?

Meg vagyok győződve, hogy e bajon, mely már oly gyakori, hogy csaknem idültté vált, az által segíthetünk leginkább, ha gazdálkodásunkat nem csupán a magtermelésre alapítjuk, hanem a mellett egész erőnkkel felkaroljuk az állattenyésztést is.

Még nem oly igen régt volt, hogy a vasutak nem hálózák be hazánk téreit s a fuvarozás csak tengelyen, végtelen bajjal s lassúsággal eszközöltetett s ez okból a terményeknek ára oly csekély volt, hogy csak annyi termelhetett, a mennyi a belföldi fogyasztást fedezte, — ezen időben a gazdagságnak mérve a ménések, gulyák és nyájak valának! Azonban, hogy a közlekedés a gőz, vagy szőlővín átalakította s megnyitotta a külföld előtt hazánk kincsét, tárházát, mindenki nagy mohósággal a termelésre vetette magát; a gazda feltörte legelő vagy kaszálóföldet s bevetette. Így nagyon természetes, nem lévén legelő, s nem teremvén kellő mennyiségű takarmány, az állattenyésztés mind jobban süvedt az állatok silányabbakká lettek, s a gazda, ki azt hitte, hogy a sok új föld bevetésével megkészszerzi jövedelmét, a természetlen évek hosszú során át tapasztalhatta, hogy célját nem érte el, s állattenyésztése éppen semmivé lett.

Ha már a legelőt s kaszáló felszántottuk, gondoskodni kellett volna a természetes szénát pótoló jó takarmányról, — de ezt mai nap is igen kevés helyen látjuk, hanem azon ugyechny állat is, a mi az igavonásra mulhatatlanul szükséges, a legrosszabb takarmányon tengődik.

Fel kell karolnunk az állattenyésztést, s ha már természetes legelőnk nincs, csináljunk mesterségesen, tanuljuk meg az okszerű rétművelést s közös erővel fogatosítsuk; szakítsunk ki takarmányföldnek való táblákat birtokainkból s miveljük meg kellőleg, vessük be korán fejlődő takarmánynövényvel, meg fogjuk látni, hogy takarmányunk aránylag több leend, mint volt, midőn a kaszálók csupán a természet gondozására biztattak.

Hogy az állattenyésztés fölvirágoztatásából minő haszon államlik mind az egyesekre, mind általában az egész gazdaságnak, azt fejtegetni felesleges, tudja mindenki: hogy állatainknak állandó piaca a külföld.

Füto Mihály, gazdasági tanár.

— Zombory Mihály szegedi vasbutorgyáros, ki a bécsi nemzetközi, kecskeméti és szegedi országos, vagy az apatini és újvidéki helyi kiállításokon első rendű érmeikkel jutalmaztatott, 129 drb. 5500 frt értéket képviselő vasbutorgyárból, felsőbb helyen engedélyezett sorsjátékot rendez, mely célból előírtához több 1 frtos sorsjegyet juttatott elárulásáig végett, — melyre is, midőn a t. közönség becses figyelmét fölívni szerencsém van, ajánlom ezen résztint a nevezett gyáros, résztint pedig a szegedi iparmúzeum érdekében rendezett sorsjátékot, az érdeklettek meleg pártfogására. Jegyek végett nálam, vagy a „Polgártárs“ szerkesztőségénél intézkedhetni. Debrecen, augusztus 4-én 1877. tisztelettel Vadon Sándor.

Értesítvény.

Budapest, jul. hó.

Végezekényi Baldácsy Antal báró pártfogása (Protectoratus) alatt a volt Dushegyi-féle, nyilvános joggal ellátott real-gymnasium, mint nevelő-intezet, erkölcsi és tudományos alapra fektetve, újból megnyitattik. Ezen nevelőintézet által elérni óhajtott céljaim a következők:

A magasabb társadalmi műveltség eléréséhez szükséges erkölcsi és tudományos alapot nemzeties szellemben megadni, s az ifjakat egyuttal a társadalom iránt való kötelességei szigorú szem elől tartására, betöltésére, ideje korán hozzá szoktatni, egyszóval jellemüket helyes

latnyi görögűz lett megmentve, mely aztán a szomszéd zavatkai lakosokat annyira felelmes tévedésbe hozta, hogy szentül hitték, miszerint a feketehegyi fenyeség!

Szinte el is feledtem érinteni, pedig ez nagyon nevezetes, hogy t. i. nemcsak a férfiak merik fejüket alája tartani a hideg víz kemény korbácsának, hanem meg a gyöngébb nem is siet az erős vizpróbát megkíséríteni.

Annyi nő, vagyis, hogy udvariassabban szóljak, a hölgyvilág oly szépen volt képviselve, hogy meglepetve néztem a diszes koszorut, nem titkolhatva el azonban azt a számalmas gondolatot, istenem ezeket a gyenge virágokat nem hervasztja-e majd itt el a tel hideg fagy!?

Dehogy hervasztja, sőt virulóbbá teszi, mert tudják meg hölgyeim, hogy a megvesztegetlen tiszta forrás nedve tultesz a hercegnővíz mesterséges cséppjein, mert míg ez az arca csak elenyésző veszélyes mázt tapaszt, addig az a bérre oly átlátszó üde szint, mondhatnám zománcot lehel, melyet semmiféle szépitőszér nem képes odavarázsolni. Ennek hatása előtt megszégyenül „Én Rix Vilma!“

Azért tehát hölgyeim, ha állandósítani akarjátok arcátok fehérét s üde pirját: keressék fel Feketehegyet s élveztek annak balzsamos levegőjét és vizét, meglássátok, hogy a tükör mily sokáig marad egy kedves társalgótok.

Hamar László.

irányban fejlesz hazájuk érdekei kesülni tudó, de tessenek.

Célok voltak megmenőket folyton kis vajon a magán gondoztatnak, ellenkezőleg me keik az intézet sítettnek, miált megszünek.

Célok voltak természetük kik a természet korrall veszelül mértékben érv megmenteni, s zölhetők az alkalmazók, mi ge felhességé mig a tehetség teni nem akar, vek alapján ha hetségeik kifü vőjük megalan keletesen els.

Minden 600 frtot, mely cius 1-én Bud az ifju teljes é és az idegen t gyakorolhatja.

A többi díj fizetendő.

Növendő fel, ugy elfoga hallgatók is.

20 nőve nyitattik, a be elfogadatik b által d. e. 8- képirónta 5- ki kívánatra gálni, azontul len az intéz (Budapest) legkésőbb f. 6

Minden hozni: 12 drb. ábrót, 12 pár abroszt, 6 dr. törülközöt, 3 lan lepedőt, 3 1 éveszköz (kanalat), 1 zót, 3 pár láb fog-, haj- és ruhát; felső- gyen, hanem rabnak, mely sek elkerülés.

Az inté vendéktől év Reggel tejet, tíz ór ételt; uzsonn Igen ké egyetemhez, ziumok, váro nemkülönben.

— B Bécsből meg kiürítését el nap múlva C pénnteken S peltek. A pá munkás a v 280. 687 t ban a zálogt.

Igazán másként ne szives olvas ben a kuty nek nem le annak azt l midőn elsz telt polgár.

Ady Har

Ha ne eme betük mondva, ho a bárom F pedig — b az ember, e betüvel, s kával dícsé.

Ész. a baj, hogy nagyon jól nek nekünk.

Erő. mutatni, ho rassy is ug talpra ma segítségére „de a szive dul meg h keserv.“ C „Polgártárs ceni tős-gye ke megvete zet viselet öltözött? B

irányban fejleszteni, hogy ezek alapján valódi, hazájuk érdekeért nemcsak mélyen érezni és lelkesülni tud, de áldozni is kész polgárok képeztesse.

Célok továbbá, hogy a távolban lakó szülőket megmentsem azon aggodalmaktól, mely őket folyton kísérheti annak megmondolása által, vajon a magánosokhoz adott gyermekeik miként gondoztatnak, nem szenvednek-e hiányokat, sőt ellenkezőleg megnyugtatóni őket, hogy gyermekeik az intézetben gondos nevelésben részesültek, miáltal a szülők ezerféle aggodalmait megszüntem.

Célok végre, hogy azon tanulókat, kik vagy természetüknél fogva gyenge tehetségek, vagy kik a természet által nyert tehetségeiket az ifjú korral vesztették el, megmentsem a hiányos képzésből, megmentem, mit legcélszerűbben vélek eszközölhetők az által, hogy intézetemben nevelőket alkalmazok, miáltal lehetővé tehető, hogy a gyenge tehetségek képessége folyton fejlesztesse, míg a tehetségeket kellő mértékben érvényesíteni nem akaró tanulók a pedagógiai helyes elvek alapján használt eszközök segítségével tehetségeik kifejlését és utaltatását, hogy így jövőjük megalapítására szükséges ismereteket tökéletesen elsajátíthassák.

Minden bennlakó növendék fizet egész évre 600 forintot, mely felvényt szeptember és március 1-én Budapesten előre fizetendő, ezen díjért az ifjú teljes ellátás és Correpétálásban részesül és az idegen nyelvekben társalgásban szabadon gyakorolhatja magát.

A többi mellékes tárgy tanításáért külön díj fizetendő.

Növendékek 8 éves koruktól fogva vétettek fel, ugy elfogadtatnak orvosi, jogi, és műegyetemi hallgatók is.

20 növendék bejelentésével az intézet megnyitattik, a bejelentés f. évi augusztus 25-keig elfogadtatik levél által vagy saját kezű bejegyzés által d. e. 8-10, d. u. 2-4 óráig Budapesten képiróntca 5. sz. a. Kovács Odón ügyvéd úrnál, ki kívánatra bővebb felvilágosítással is fog szolgálni, azontul pedig f. é. szeptember 8-ig feltételeken az intézet helyiségében az igazgatóságnál (Budapest József utca 4-ik szám.) Az intézet legkésőbb f. évi szept. 1-én fog megnyitattani.

Minden bennlakó növendék köteles magával hozni: 12 drb inget, 6 db hálóinget, 12 alsó nadrágot, 12 pár harisnyát, 2 kisebb vagy nagyobb abroszt, 6 drab asztalkendőt, 12 zsebkendőt, 6 törülközőt, 3 ágylepedőt, 4 fürdő lepedőt, 3 paplan lepedőt, 3 párnahéjat, 1 párnát, 1 evőeszközöt (poharat, kést, villát, evő és kávéskanalat), 1 zöld ágyszerítőt, 1 paplant, 1 madrácot, 3 pár lábbelit, 1 ritka és egy sűrű fűsüt, 1 fog-, haj- és ruhakéfé, és legalább két rendbeli ruhát; felső nyári ruha mosó szövetből ne legyen, hanem más könnyű szövet. Minden ruhadarabnak, melyet a növendék magával hoz, tévedések elkerülése végett, jeggyel kell ellátva lenni.

Az intézeti orvos díja minden bennlakó növendéktől évenként 12 frt.

Reggelre kap a növendék kávé, illetőleg tejet, tíz órákor házi kenyere; délben 4 tál ételt; uzsonnát; vacsorára pedig két tál ételt.

Igen közel fekszik a jogi, orvosi, és műegyetemhez, valamint a reform, és piarista gimnaziumok, városi főrealtanoda, és elemi iskolákhoz, nemkülönben a nemzeti tornaegylet.

B. Baldácsy Antal.

Budapestről. Klappa tábornok Bécsből megérkezett. Az egészségtelen lakások kiürítését elrendelte a tanács. Tisza Kálmán pár nap múlva Gesztre megy. A nemzeti színházban pénteken Singer Teréz és Perotti vendégszerepeltek. A párisi művész kisasszonyt dicsérik. Egy munkás a vonat elé fektet s az ketté hasította. 280. 687 frt értékű holmit adtak be a múlt hónapban a zálogházba.

Aratásakor.

Igazán mondom, és mint szakállas ember másként nem is mondhatnám a „Polgártárs” szíves olvasói hibetnek szavaimnak, hogy ebben a kutyá muszkavilágban a magyar embernek nem lehet szebb közzöntése, mint midőn annak azt kívánja, a mit én is kívánok most, midőn először van szerencsém üdvözölni tisztelt polgártársaimat, hogy:

Adjon Isten három E-t,
Három F-et, három B-t.

Ha netalán volna valaki, aki nem tudná eme betűk jelentését, annak kedvéért legyen mondva, hogy a három E = ész, erő, egészség; a három F = fürge, fiatal feleség; a három B pedig = bor, buza, bekecség. Bizony boldog az ember, de még a nemzet is, mely e három betűvel, s ennek jelentésével, mint saját birtokával dicsekedhetik.

Ész. Hála isten, az van elég; csak az a baj, hogy nem tudjuk hasznát venni és ezt nagyon jól tudják Bécsben, azért nem engednek nekünk.

Erő. Ah, ezt csak akkor tudnók megmutatni, hogy mennyivel bírnok, ha gr. Andrássy is ugy akarná, mint mi, s azt kiáltaná „talpra magyar” s indul — a Bosporus felé, segítségére a szorongatott testvéreink; hej, de a szíved külügyünk oly kemény, nem indul meg honfiaink keservén. Apropos „honfi keservé.” Csakugyan igaz volna az, amit a „Polgártárs” irt a múlt héten, hogy a debreceni tős-gyökeres magyar város férfi nemzedéke megvette a világon legszebb magyar nemzeti viseletet, cilinderbe, frakkba, bugylikba öltözött? Ez nem lehet igaz, én az egészet me-

sebeszédnek, sőt rágalomnak tartom. S ha mégis igaz volna?*) akkor barátim, ne menjünk mi a Bosporus felé, hanem várjuk be, míg a muszka cár ó rettenetessége megkönnyíri rajtunk, s kegyelmeesen megmutatja az utat — Sziberia felé; mert a mely nemzet megveti nyelvét, nemzeti viseletét, az nem él többé, megmondhatott az, s igaz is marad, hogy nyelvében — s tegyük hozzá nemzeti viseletében él a nemzet. S ha ezt megtagadja, bizony a nehé napokban hazáját is megtagadja az. Na de Isten ments az ilyesmitől.

Egészség. Oly kitünő „lábon állunk” e tekintetben, mely igazán bámulásra és örvendezésre méltó. Honnan e sorokat írom, pedig nagy község — már t. i. a községi rendezés szerint — itt jelenleg egyetlen beteg ember sincs s haláleset, több mint két hónap óta nem fordult elő.

Adná isten, hogy az egészségi viszonyok széles e hazában ugy állanak, mint „itt a hegyek aljánál.”

Ki tudja? talán isten valami nagy cél elérése, nagy dolgok kivívása végett áldott meg bennünket ily kitünő egészséggel s szüntette be a halálozást? Hátha, hátha!

Mert nem remélném s fel se tenném ő szent felségéről, miszerint azért nem hogy bennünket „ágyban, párnák közt halmi meg”, hogy a kedves „szabadító” moszkóknak bővebb aratása legyen közöttünk.

Az aratásról volt célok ezuttal elmélkedni, remélem kedves szerkesztő barátom, meg velem elégedve; a t. c. községi rendezés sokkal finomabb látással bír, mintsem egy tekintetre fel ne fedezte volna, hogy a fentebbi pont utolsó előtti harmadik szava csakugyan aratás.

És így erre a hétre — szent a béke. — Nem is látám hozzáim illőnek előre pletykálkodni olyasmiről, amit bizonyosan nem tud az ember, már pedig ez a sokat ígér s keveset ad féle aratási história, mely még most folyó javában, ép ilyen valami. Ha le lesz aratva s a nyomtatásból is próbát teszünk, majd mezmondom, mit tartok a három B második személynél?

Ah! igen, még a három F-ről sem beszélünk, Na majd a jövő héten.

Szoboszlai Sándor.

Emlékkönyvbe.

Mióta az én kedvesem,
— Kit én oly forrón szerettem —
Asszonyom lett, és engemet
Talán régen elfeledtet:
Nem kívánom, hogy éltében
Többé valaki szeressen.

De azt, ki őt nőül vette,
S boldogságom tönkre tette,
Kinek nincs már semmi vágya,
Mert oly nagy a boldogsága: —
Oh azt mindenki szeresse,
Csak egy ne, a — felesége!

— y — n.

Vidéki levelezés.

(Saját tudósítomtól.)

Tetétlen, júl. 31.

Mint a rosz udvarló először is az időjárásról szölok, mert ez nálunk igen fontos valami, és életkérdés, pedig most kielégítő, — az ég csatornáira nincs panasz, mert mostanában naponként hullatja könyeit, hol csergedezve, hol zuhanyszerűleg — mely különösen a dinye, dohány és tengerire igen jótékony hatást gyakorolt az apró mag termése is kielégítő, borunk is lesz egy kicsi!

Társas életünk — vajh milyen lehetne! ha Debrecennek csak egy tizedrészt ide ékeltek volna be, — de így bizony pang az — a pástor furulyák méla buszenéje, a békák meláncbolicus kurotytolása az aratók vidám dala és az üde levegő az, ami falunnyáron át élvet ad, — no meg egy kis szórakozás, kinek-kinek állapota szerint — meg egy kis séta a gyönyörűn berendezett grón kertben, — meg egy néhány lap olvasása!!

De szellemi létünket és életünket nemcsak a fennebb előadottak példázák, mert az bizony magába véve csekély. — E kétezer néhány száz lelket számláló községben van két, a múlt évben épült diszes iskola — jól berendezve, jeles képzettségű tanítókkal ellátva, — mely iskolában 160—170 gyermek nyer folytonosan oktatást, — ezen kívül van ismétlő iskola minden vasárnap. — Hogy mennyire meg van népünkben a vallásosság, mutatja az, miként ez év nyáron önmegerőlitéssel roskadozó templomát teljesen helyre állította — az egy mond: istent dicsérni jó falak közötti készség!! jövő évben pedig új diszes paplakot kíván építeni!

Általában tekintve — népünk igen szorgalmas és munkaszerető nép — s ha megessik, hogy valamely titkos sors csapása, vagy más ok miatt nyomorba jut — azt a község inkább közadományból tartja fel, — mint sem határáról koldulni kimenni engedje!!

De valamint mindenütt, a hol rend, tisztaság és jó erkölcs mutatkozik, lehetetlen, hogy ne merüljenek fel epizódok, amelyek hol vig, hol szomorú, hol kedélyes tettekben nyilvánuljanak, — így van nálunk is. — Évekkel ezelőtt egy apa — ki a szeszese italoknak jó barátja volt, fia által — ki hasonló

* Fajdalom, oly szegények vagyunk, hogy magyar ruhára nem telik. Szerk.

kép apjánál nem akart különb lenni — megátadhatott, annyira ment közöttük a versengés, hogy a dolog tette került — a fiu megrészkedett apja hajába ragadni — és vonszolni őt a házból kifelé; midőn a küszöbre értek, apja rávált — te, te istentelen: ne huzz tovább, én is csak eddig huztam az a páma t!! Ez tény!

Egy másik eset! — Férj és feleség folytonos civakodásban állottak egymással; történt, hogy a nő férjét kevésbé jobban kívánta szergetni, — mint máskor, — ez türelmét vesztve, nejek rohant és kissé megszurta az épen kéznél levő evőkessel, mire a férj annyira megijedt, hogy saját testének állott, s azt körmeivel megsebzette, látva neje vérzését, ágyba fektet — és mivel az általa magán elküldött karmolás is vérzett, még jobban megijedt, várán magára a halált, — miből csak a megjelent rokonok ábrándították ki, összebékeltetve a házaspárt nyomba; mire a férj látva, hogy csakugyan nem halt meg, így nyilatkozott: se baj anyuk! Katonadolog, most már szent a béke; — és ugy lön, azóta a legjobb házaspár él, mint mondják. Ezen esetet a lapok elferdítve annak idején közölték, most aprópó jött a valódi tényállást közlöm.

Papp Zsigmond.

Vidék. Nagyváradon két katona ivás közben összekapván, a tüzer oly erővel sújtott a baka fejébe kardjával, hogy a szerencsétlen szörnyet halt. — **Csomórőn** a kath. lelkész, midőn meghallotta, hogy a törökök Plevnánál nagy győzelmet nyertek, örömeiben a templomban háláimát mondott. — **Makó városa** elhatározta, hogy a városi tisztviselők vasár- és ünnepnapokon kötelesek a templomban megjeleni. — **Rimaszombat** e hó elsejétől kezdve, „Gömöri Közlöny” címen egy vegyes tartalmu heti lap indult meg. Az első szám változtatott tartalommal jelent meg. — **Zemplén-megye** Nagykövend helységében a múlt hó végén rémes orkán dult, mely sok épületet megromolt, s derékvastagságú fákat tört ki.

Böngészet a jogi téren.

— Egy nem jogászról. —

Pillantsunk be a perrendtartási tvjavaslatba. Az új törvényjavaslat 23 §-a a képviselőre nézve végül ezt rendel: „zugirások megbízottak nem lehetnek.”

De már erre el lehet ám mondani: „Adtál uram isten esőt, de nincs kö-zönnet benne.”

Ki ez a zugirás és hol van a hazája? Okmányilag van-e valaki zugirásnak kinevezve? A bíró önkényétől függ-e egyikeit zugirásnak nevezni és elutasítani — a másikat pedig tárgyalásra bocsátani! Honnan ismerheti föl a bíró a zugirást — homlokára van-e sütte — vagy pléhet visel kabátján, mint a koldulásra jogosultak? Vagy valami új sekta ez, mint a nazarenusok?

Verbóci a zugirásról mit sem tud. Az 1840. XV. t. c. 217. 227. §-ai is csak meghatalmazottat (plenipotentiarius) ismernek.

Van ugyan egy udvari rendelvény 1863. november 12 ről 19.134. sz. alatt, mely a közigazgatási törvényhatóságoknak meghagyja, a népet felvilágosítani a felől, miszerint peres ügyeket jogtudatlan egyénekre ne bizzák.

Lett tehát országgyűlés és megszületett az 1868. LIV. törvény, mely 1865 márt. 30-ki igazságügyminiszteri rendelettel életbe lépven, e rendelet az I. cikkben azt mondja, „minden eddigi szabályrendeletek rendelvények (patensek) hatályon kívül tettenek.”

Az 1874. 34. t. c. 39 §-a már tovább megy, és azt mondja, „aki nem ügyvéd és az ügyvédséghez üzletszerűen folytatataja 5-től 50 frt, ismétlés esetén 3 hóig terjedhető fogsággal büntetettetik.”

Pedig voltaképen a községeket kellett volna eltüntetni — hogy ezt vagy amaz, mert nem ügyvéd — bizalmával tisztelje meg.

Ha műkedvelői színi előadásokhoz — hang — zeneversenyekhez nem mulhatlan keltek az oklevél, nevétség volna egy sommás libaperral annyit tekerőtörést csinálni.

Ha a törvény szerint én harangöntő, eszmiaia lehetek minden tanulmány nélkül — kellő tanulmány mellett egy 5 frtos perben védő miért ne lehetnék?!

Ki a saját ügyét meg tudja védeni, miért ne tudná megvédeni a másét?

Aki országgyűlési követ is lehet — pedig tudom, hogy vannak — oklevél nélkül; — ha a szabad iparnál a chinai fal általában leromboltatott, szükség van-e arra, hogy a szellem szabadsága elé százszoros chinai fal állíttassék?!

Papi titkok. Van Ér-Taresán egy gör. catholicus pap vagyis oláh pápa, kit a nép hártatlan muszka-rokonoszenveért Muszka Jánosnak nevez, hivatalával összeférő Muszka Jánosnak tartja, hogy egy 19 éves viruló hajadont, mindenemü szülei beleegyezés meilözésével, ajándékokkal annyira el tudott csábítani, hogy az már több mint két hó óta lak- és szobatárs a parintyának, aki nőtlen ember s mint ilyen kanonok, majd püspök-jelölt. Van ennek a szent férfinak egy édes testvércsca M. Mihály, ennél a szép történetnél ő a bünbak; a kedves bátya — a világ szemébe port hinteni akarván, kihirdette a leányt, mint jegyeseket; de az összeesküvés csak késik, (alkalmasint meglesz a — más-világ) de minek is? a mennyasszonyunk nem eshetik semmi baja, mert a szent férfin még

éjjeli álma felett is örködik, a boldog völgegy pedig aluszza az igazak álmát, az — istálóban, mert ő mint család szerez a parochián kedves bátyja mellett. És mindezt túrni kell a veséig megkeserített és meggyalázott apának, mert aki ezt tevé, az pap; a szüle, az apa pedig csak egy szegény — tanító. Quousque tandem? Dobra. . .

Debrecen ipar és gyártelepei.

2. Első debreceni asztalos társulat.

Az Észak-keleti vasút 1870-ben létesülvén, nagy lendületet adott a helyi iparnak. E körülménynek köszönhető az első debreceni asztalostársulat létrejövele is. Ugyanis akkor egy helybeli tekintélyes vállalkozó az új vasútvonalon épített órházak több nemű munkálatát itteni megbízható, kitünő szakképzettséggel bíró, de szegényebb sorsu asztalos mesterek közt osztá meg, s az így érdektársakká szövődött ügybuzgó egyének később társulattá alakultak, és vállalt válhoz vette, képzettségökben bizva megalkoták azt a nagyszerű s virágzó üzlettelepet, a mit jelenleg már oly előnyösen ismer egy a helybeli, mint a vidéki vevő község.

Az akkori, sőt a mai viszonyokkal szemben is, ipari fenállásunk egyik fő sarkköve a társulás eszméje. Ebben rejlik az egyesek által csak ritkán elérhető haladhatás, mert a mire egyesek többször korlátolt anyagi viszonyok miatt a legjobb képzettség mellett is képtelenek, azt jól összeválasztott derék társakkal együtt könnyebben állíthatják elő.

Mindezt jól megfontolva, néhány, a kor színvonalára törekvő fiatal iparos a tapasztalásból magasra, előre óhajtván törni, célul tűzte ki magának a társulás által oda hatni, hogy egy egyes tagjának, mint a nagy községnek hasznát minél jobban idézhesse elő.

A vállalat igen szerencsés volt, mert a társulat ma már a homokkerti üzlettelep 40 munkásra berendezhető műhelyvel bír, s a helyiség ujjában négy lakosztályal bővített. És most ott áll a társulat, hogy bármí nemü asztalosmunkákat — a külföldi e szakba vágó tárgyakkal bátran versenyezve — a legutánjossabban kiállíthat.

Ujjában pedig „temetkezési intézet”-et állított fel, a mit már e részben is üdvözölhetünk, hogy e téren versenyre lépett. A temetéshez minden kelleket ad. Koporsóaktára igen dusan rendeztetett be, (uj piac, Dégenfeld-ház Kolda-féle szegletbolt.) S a szükségletet részletfizetésre is kiadja. Gyászokcsija legdiszesebb.

Az érdektársak: Fórián János, Olenyi Antal, Nagy Péter, Dankó Mihály, oly szakképzett s megbízható egyének, a kiket az ipar terén méltán illet meg a közbölcsülés.

Egy szóval a debreceni asztalostársulat a község megelégedését eddig is kiérdemelte, s nemes törekvései által azt csak fokozhatja.

Az általános ipartársulatok.

— Gelléri Mórtól. —

Minden iparosnak kötelességében áll tanoncainak képességéről, segédeinek művelődéséről, a munkaviszonyok rendezéséről, az iparbíráskodás szervezéséről, a betegséggelülő és rokkantpénztárak alakításáról, az ipar versenyképességének emeléséről és az általános ipari élet pezsdüléséről gondoskodni. És mindezt csak ugy lehet valamiképen elérni és előmozdítani, ha mindnyájan egy erővel, egy akarral járunk hozzá ezen dolgok fölkarolásához, mert — kevés anyagi és szellemi erővel külön-külön mindezek érdekében alig lehet tenni bármily keveset is, míg valamennyi anyagi erővel és szellemi támogatással lehet okosan kezdeni, szerényen, de serényen munkálkodni és a megkezdett dolgot szilárd akarral és kitartással folytatni.

Avagy nem legszentebb kötelessége minden iparosnak odaműködni, hogy a midőn fennen hirdeti a hazai ipar rendkívüli fontosságát és ennek érdekében tette hívja a kormányt, törvényhozást, társadalmat, eget, földet sat., hogy midőn csupán iparunk emelkedésében látjuk államháztartásunk biztositását és állami létünk, függetlenségünk megalakítását, midőn mindenkit az ipar iránti érdeklésre, tevékenységre és áldozatkészségre sarkalunk: nem kötelessége-e minden iparosnak is az ipar érdekében tenni, fáradni és dolgozni. Sőt első sorban az iparosokra a háramlik a földat sulya, mert a társadalom, kormány és parlament azt mondhatja: bizonyítsa be a magyar iparosság, hogy életrevaló, hogy ügyeinek horderejét fölfogni és méltányolni képes, de sőt, hogy azért tenni is képes valamit és a józan önkormányzat elvét, az ő n s e g é l y alapján érvényre emelni tudja és akarja. Bizonyítsa be az iparosság, hogy szent elötte saját ügye s ha arról van szó, félre tesz minden személyi, dologi kérdést, és csak annak fejlődéséért él és buzog. Bizonyítsa be az iparososztály, hogy fölvilágosodott és érzi a korszellem reformokra intó parancsszavát, bizonyítsa be, hogy akar magán segíteni és azután megsegíti az isten és a társadalom, megsegíti kormány, a törvényhozó testület, kiknek segítségével ezután már becsületeleli kötelessége a haza és társadalom iránt. De csak is akkor. Ha az iparosok még mindig a közöny és széthúzás zavarában fentr-ngeenek, ha egy más és saját érdekeiket fel nem ismerve, a levegőből várják a „sült galambok”-at, elrenyhülnek és elkedvetlenednek saját ügyeik iránt, vajon mit érde-

melnek mást: mint a jobbak részéről számal-
matl vagy legjobb esetben a la mizsnát,
a közönyösek, nagy sorsuak részéről megvetést
és kicsinyöl lenézést.

Ezt pedig egész erőnkől kell magunk-
ról elhárítanunk.
Es hol van erre az eszköz, a mód? Az
általános ipartársulatokban és a kisebb ipar-
társulatok egyesülésében.

Egyelőre csupán erős ipartársulatokban
nyerhetünk orvoslást bajaink ellen, s ezt
csak úgy érhetjük el, ha minden város és hely-
ség ö s s z e s ipartestülete egy erős általá-
nos vagy vegyes ipartársulattá tömörül.

Ha egy-egy városban vagy helységben
csak egy erős szaktestület létezik, a szellemi
és anyagi erők egy irányban csoportosulnak,
és így aztán sikerrel lehet valamit kezdeni és
a kezdetet okosan lehet folytatni. Példa erre
néhány város, melyben már is ily erős társula-
tok léteznek és az iparosok, az ipar érdeké-
ben rendkívül hasznos működést fejthetnek
ki. Mert ha minden iparosnak törekvése oda
irányul, hogy egy közügyet támogasson, kön-
nyű szerezni lehet előmozdítani a tanoncok
oktatását, a segédek művelődésének és ön-
segélyezésének támogatását, lehet az iparosok
életbeléptetni, u. m. betegsegélyező pénztár,
temetkezési, évidíj- és segély kölcsönpénztár,
nyerszányu beszerzési-, fogyasztási-, termelő-
szövetkezeteket, árucsarnokokat, iparbírósgo-
kat, bizottságokat sat. sat. létesíteni. Termé-
szetesen nem mind egyszerre, hanem a szük-
séghez és lehetőséghez képest szép együttesen,
a mint a körülmények és intézmények és vi-
szonyok megengedik, vagy magukkal hozzák.
Szóval lehet oly művelődést kifejteni, mely a
kézműiparnak a gyáriparral szem-
ben biztosít védelmet nyújt és azt
a nagy termelők ellenében is bizonyos lendü-
letre emeli. Míg ha így motyogunk a régi di-
vat szerint, bizony-bizony egyszer csak azon vesz-
szük észre, hogy a külföldi gyárak fejünk
felé kerekedtek és mi elmehetünk — nem tu-
dom hova, nem tudom minek, talán a p s z á m
o s n a k. Mikor pedig észreveszük, ak-
kor már késő lesz észre térni. A késelem
ben veszély van!

Siessünk tehát az ált. ipartársulatokkal
és igyekezzünk ez által egyrészt élénken ér-
zett hiányaink segíteni, más részt pedig be-
bizonyítani, hogy a magyar iparosságban van
annyi értelem és intelligencia, hogy a céh-
rendszer eltörlése után képes a hasznos újabb
irányt követni és oly működést kifejteni, mely
lyel egyrészt a helyi, másrészt az általános
hazai iparnak is becsületet válik, melylyel
maga irányában tisztelettel, becsülettel is tá-
mogattat igényel a társadalom, a kormány és
a törvényhozó testület minden egyes tagja ré-
széről.

Még végül azokról kellene megemlékezni,
a kik a szabadság tulságos mértékével élve,
még ma sem csatlakoztak ipartársulatokhoz.
Ezeknek józanabb része csatlakozni fog va-
lamely ált. ipartársulathoz, mihelyt ennek
hasznos működési viszonyát észleli, a konokabb
rész pedig egyszer csak azon veszi majd ma-
gát észre, hogy a „k é n y s z e r t á r s u-
l á s” ki van mondva és kénytelen lesz vala-
mely társulathoz csatlakozni, s ha csatlakozott,
szégyenelni fog eddigi késelemén is, mert
látni fogja, hogy mindazon szép, nemes és
hasznos kezdeményezés, melyet a társulat meg-
indított, az ő hozzájárulása nélkül jött létre
és mégis létre jött és lelkiismerete meg fogja
neki sugni, hogy rosszul cselekedett, bünt kö-
vetett el, midőn egy közhasznú intézménytől
támogatását és hozzájárulását megvonta.

Hagyjuk ezt a sebet magától begyógyulni.
Az idő majd segíteni fog mindnyájunknak a
gyógyítást előmozdítani; de addig is, gondol-
junk meg jól a főbb elmondottakat és sies-
sünk eddigi mulasztásunkat helyre pótolni.
Igyekeztek kiki a saját hatáskörében odahatni,
hogy az itt elhíntett eszmék fogékony talajra
hulljanak, megfogamzanak és megtesítve kel-
jenek ki.
A késelem veszélylyel jár.

Irodalom.

— „Schakespeare jellemképei” cím alatt
B r a n k o v i t s G y ö r g y n e k második kö-
tet bölcselmi, szépirodalmi tanulmánya is megje-
lent. A kötetben Othello, Falstaff, Jagó, Mach-
beth, Desdemona, Julia s Cordelia alakjai van-
nak ösmertette idegen források után.

— J ó k a i M ó r „Fekete gyémántok” és
„Szerelmem bolondjai” című regényeit a cár-
menye Caesarowna Mária Theodorowna level
útján megrendelteté német kiadásban.

— J ó k a i M ó r „Egy az Isten” című
legújabb regénye már megjelent az Atheneum
szép kiadásában.

Külföld.

— A harcstéréről.

A keleti vallság a törökök döntő győzel-
mei folytán, melyeket a lefolyt hét folyamán
ismételve P l e v n a s a Balkánon tul E s k i
Z a g r a mellett az oroszokon arattak, úgy
ugylátszik — végstadiumába lépett.

Törökország erejének teljével megragadta
az offenzívát s minden hadállásból támadólag
ütött a muszkákra. A hét eseményei ezek. Jul.
27-én Ozman basa 40.000 főnyi sereggel Plev-
naig nyomult előre (a Balkán s a Duna közt)
nem törődve a Balkánon tul működő jeni-zag-
ria orosz hadtesttel. Ugyanekkor vette a hirt,
hogy Krüdenér és Schilder, Schuldner orosz
hadtesteai gyors meneteket Plevna-tól északra
a vasutvonal megszállására indultak. A két
hadtest Plevna előtt s után volt egyesülendő.
Ozman basa 27-én délelőtt megtámadta elő-
szőr Krüdenert s 3 órai csatában tönkre verte;
este Schilder-Schuldner hadtestére csapott. A
csata közel éjfélig, majd másnap is folyt, s
Schilder-Schuldner kénytelen volt futással men-
teni serege romját. Jul. 31-én a két vert orosz
hadtest egyesült (ez alatt a törökök Drinápoly-
ból tetemes erősítést kaptak) s ismét csatára
került a dolog. Két napi öldöklő harc után a
muszkák 8.000 halott 16.000 sebesült hátra-
hagyásával kénytelenek voltak visszavonulni.
— Ugyanekkor a Drinápoly-Philippopol s Mon-
tenegróból előtörő török seregek a Balkánon
tul rácsaptak a Jeni-Zagrát megszállt oroszokra
s megvervén őket, elvágták visszavonulási ut-
jokat.

Igy ment tönkre a muszkák európai di-
szes hadserege. A főhadisereg teljesen leverve,
az előcsapat elvágya a zómtól.

Nagy a rémület a muszka főhadiszálláson.
Schilder, Schuldner s Krüdenertábornokok hadi-
törvényszék elé állították s valószínűleg Szibé-
riába vándorolnak. A diplomácia pedig Ausztriára
kacsint s Bosznia megszállatása által óhajtana
a karó közül kimenekülni. E törekvések ellen
azonban Magyarország közvéleménye ép e na-
pokban tiltakozik legerélyesebben s úgy, hogy a
vallság mely részre dől el eredménynyel, ma még
nem is gyaníthatni.

A jászgrádai török győzelem hírére megerő-
sítik; Eskizagránál a muszka 2000 katonát vesz-
tett, sok bolgár lett fogoly; török veszteség 171
halott, 566 sebesült. Drinápolynál szétszórták a
bolgárokat. A török összpontosított, a muszka
támadni akar.

Gyászlap.

A putnoki rabbi nem tud magyarul, pedig
hevesmegeyi a jámbor s már több év óta lakik
a putnoki hazafias szellemű izraeliták között.

Mi ujság?

*Az elemi ref. fiskolákban holnap kezdetik
meg az új tanév. Figyelmeztetjük erre a szü-
léket.

*Hymen. Városunk egyik derék ifja, F o-
d o r József szép képzettségű mérnök-építész
közelebb jegyezte el V r a g á c s i János pénzügyi
hivatalkod kedves leányát Anna kisasszonyt.
Legyen áldás szívszövetségükön!

*Dörg az ágyu már Debrecen alatt. Ne-
tessék félni. Az Uchaciusokat próbálgatják az
osztrák katonák. Még most csak vak töltéssel.

*A sóstói Annabál az esős idő következté-
ben nem úgy sikerült, mint különben lehetett
volna. Szépeink mindkét nemből nem hiányoztak
ugyan: azonban hiányzott a bérlo részéről a
várva várt — szép jövedelem. — Balázs Kál-
mán húzta a talp alá valót.

*Milliomos grófné lesz a mi kedves Tan-
nerné Szabó Róza asszony. Egy francia grófi
családból származott s most keresik az — örök-
séggel.

*Bányászönvendékek látogatták meg Sel-
méről átutazás közben városunkat, mind három
derék ifju, Erdélyből való volt, bányász-öltöze-
tük feltűnt a közönség előtt, többen azt vélték,
hogy a helybeli önkéntes tüzoltó-egylet tagjai.
Ifjaink városunk nevezetességeit meglátogatván:
igen elégtelen távoztak el.

*Sulyos csapás érte Bacsó Bálint polgár-
társunkat. Egyetlen leánya Emilia 5 hónapos
korában meghalt. Temetése ma delután lesz a
szülei laktól. Béke porainak!

*Kis Orbán Jánosó urnó a helybeli
iparos ifjak egylete könyvtára részére 1859-től
1865-ig terjedő 7 évi „Vasárnapi ujság”-ot
és évi „Fővárosi Lapok”-at ajándékozott. —
E nemes tett valóban köszönetet érdemel.

*Iparosaink mennyire nem tudnak kivet-
közni a régi céhrendszeres állapotból, mutatja
azon szomorú valóság, hogy közelebb — mint
halljuk — egy ipartársulat egy tagját, ki vidéki
vásár alkalmával más mestertársát megkisebbité,
100 frt pénzbírságra büntette. — Mi jognál fog-
va? nem tudjuk, de hiszszük, hogy ez ítélet nem
emelkedhetik jogerőre. — Iparegylet, iparbizott-
ság! hol késel az éji homályban?

*A Theresianum árva intézet egyik nő-
vendéke, veréb-szedés közben egy fáról oly
rencsétlenül esett le, hogy jobb kezének váll-
percere s balkezének alkarcsontja eltört.

*Lacikonyha. A külvásártéren akár van
jó vásárra kilátás, akár sem, a lacikonyha rende-
sen felüti országos vásáraink alkalmával sátorát,
a debreceni fonatosnak van is kelete mindig, ere-
detiségéből most csak az hiányzik, hogy a karcost
nélkülözi.

*Tüzvész. Péntekre viradóra a hajnalsoron
tűz ütött ki. Szöllösi timár háza égett le. A
csendes időnek köszönhető, hogy a tűz nagyobb
pusztítást nem tett.

*Uj üzlet. Droppa Emil kézmű és rövid
áru kereskedést nyitott ceglédutcán a városháza
épületében. Szorgalmas, derék ifju, s a közönség
pártfogását bizonyára kiérdemli.

*A juhvásár mult hét csütörtökön meg-
kezdé a lörinci debreceni országos vásárt, abból
ítélve kereskedőink és gazdaközönségünknek
nem sok kilátásuk van a jó vásárra, mivel a ke-
reslet nem áll arányban a kínálattal. Pedig rá
férne már valahára a közönségre a jó vásár.

*Az első debreceni asztalostársulat te-
metkezési intézetének gyászkezlete igen meg-
nyerte a közönség tetszését. A mult héten Hegyi
Mihály temetése alkalmával a társulat temetke-
zési készlete szerepelt.

*Egy kis tévedés. Lapunk mult számának
„Gyászlap” című rovatában Bibó Vince neve té-
vesen áll Bibó Z o l t á n helyett.

Debrecen aug. 4. A takarás határunkon
javában foly. A buza kereszte 4—5 vékát ad.
Tengerink — az utóbbi esőzések jótékony ha-
tása folytán — a legjobb állapotban van. Do-
hányunk, ha még csapás nem jön arra, lesz
elég. A zabra legjobb kilátások vannak. Szőlőnk
jól áll. A dinnye igen jó termést ad.

A napszám étellel ellátás mellett 1 frt
20 kr. Még reggel s este pálinka is kell.
Dolgozó erőben nincs hiány.

— Értéktözsde. (Bécs, aug. 4. Távirtdai tudó-
sítás). 5% metalliques: 6280—, 1860-iki nemzeti köl-
csön: 7270—, Bankrészevények: 813—, Magyar földte-
hermentesítési kötvény: 7475—, Erdélyi földtehermen-
tesítési kötvény: 7350—. Ezüst: 10770—. Cs. k. arany
585—, Napoleond'or: 979—.

— Budapest, aug. 4. Az árfolyamok emelked-
nek az értéktözsden. A gabnavásár élénk. A buza
10—20 kral olcsóbb. Egy pár ökör 205—350 frt, vágó
tehén 180—230 frt, fejős tehén 90—120 frt, bivaly
150—200 frt, bika 90—120 frt, borju 18—34 frt.

A szerkesztő levélsekrenye.

— A törökországi tárcát várjuk. Köszönet önnel-
s az illető tanár ur iránt ismeretlenül is le vagyok kötelezve;
üzenetét átadtam. — Páris. Ha lehet, továbbra is. Üdvözlét
a magyar-egyletnek! — „Teendőink” szerzőjének. Nagyon
köszönöm. Találkozunk már egyszer. — Ért. Tarsca. Üdvö-
zöllek. Most térhíány miatt maradt el. Küld a folytatásod. —
Nagyváradra. Még se mozdultok? Hát Miska él még? —
Budapest. Ti csak nem akartok éltelt adni. Hogy ért-
sem est?

Szatmári Károly,
felelős szerkesztő és kiadó tulajdos.
Főmunkatárs Vadon Sándor.

Uj kávéház.

Hatvan-utcán Koszorus Lajos házában.

Tisztelettel értesitem a n. é. kö-
zönséget, hogy mátol kezdve

==kávéházat==

nyitok díszes s kényelmes berendezéssel
(n.-hatvanutcán Koszorus Lajos ur há-
zában.) Kapható lesz nálam minden hi-
deg étel, a legizletesebben, tüveges
bor a legjobb minőségben. Kávém ki-
tinnő leend.

Tisztelettel kérem a n. é. közönség
legmelegebb pártfogását.

Debrecen, 1877. aug. 5.

Than József.

Fehér János

keztüös és sérvkötész
NAGYVÁRADON.

Tisztelettel ajánlja a n. é. közönségnek
férfi divatúru és utazó czikkait.
Gyors, olcsó és pontos kiszolgáltatásért
kezeskedik. 14. 6—3.

Egy szoba s egy műhely
kiadó.

Bármilyen nemből dolgozó mesterember
a legelőnyösebben használhatja e helyet.
Értekezhetni Szabó Szabó posta-
tiszt ural, a debreceni postahivatalnál,
a ki bővebb felvilágosítást szívesésg-
ből ad.

Legjobb minőségű
bűkkfaszén

POSSZERT JÁNOSNÁL
saját erdejéből jutányos áron kapható.
Debrecen,
(piacutca 1907. számu háznál.)

BOROSS SÁNDOR

ajánlja mindennemű
GRÁNIT ÉS MÁRVÁNY SIREMLÉKEKKEL
dusan fölszerelt
gyári raktárát

12 frttól fölfelé bármilyen nagyságban és azoknak felállítását helyben
és vidéken. Mindenféle siratok fölmetésztését s aranyozását. Nemzeti
cimereket, régi sirkövek ujtását jutányos árért fölvalalja. — Továbbá
sirkertésekhez kö- és vasrácszatok kerítését. Ugyszintén márvány
asztalok nála megrendelhetők.

Raktárhelyiség:
Nagytemplomtér, Vecsey-ház,
Debrecenben. 4—4

Bittera Béla
férfiszabó Debrecenben.

(Főpiac, özv. Nánassy Gáborné házában).

Ajánlja legújabb divatu készítményét a közönség
figyelmébe. Árucikkei a legjobb anyagból vannak.

Vidékre is megrendeléseket gyorsan és pon-
tosan teljesít.

Arai a legjutányosabbak.